

BAKAN MAHMUT ÖZER:

MESLEK LİSELERİ İHRACATA BAŞLADI

Mesleki Eğitim ve İstihdam Çalıştayı, MÜSİAD Planlama, Eğitim ve Kültür Komisyonu'nun koordinasyonunda Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in katılımıyla gerçekleştirildi.

Sanayinin can damarı olan meslek liseleri sadece kalifiye eleman yetiştirmekle kalmıyor ihracat da yapıyor. **MÜSİAD** Planlama, Eğitim ve Kültür Komisyonu tarafından düzenlenen Mesleki Eğitim ve İstihdam Çalıştayı'nda konuşan Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer, **İstanbul Sanayi Odasının (İSO)** iş birliğiyle eğitim verdikleri lisede kâğıt havlu üretildiğini, bunun yanında kâğıt havlu makinesinin de aynı lisede üretildiğini belirtti. Özer, artık meslek liselerinin yurt dışına ihracatla birlikte TEKNOFEST gibi organizasyonlarda önemli projeler geliştiren okullar hâline geldiğini de ifade etti.

Başarılı öğrencilerin mesleki eğitimi tercih etmeye başladığını Bakan Özer, sözlerini şöyle sürdürdü: 'Vesayet odakları; imam hatip mezunlarından iş insanı, bürokrat, vali ve kaymakam olmasına tahammül edemiyordu. Onun için akademik olarak başarılı öğrencileri katsayı uygulamasıyla imam hatiplerden uzaklaştırdılar. Aynı şey, meslek liseleri için de oldu. Yükseköğretime gitme umudu olan başarılı öğrenciler, tedrici bir şekilde göçmen kuşlar gibi meslek liselerinden uzaklaştılar. Sonucunda ne oldu? Akademik

MAHMUT ÖZAY

olarak başarısız öğrenciler homojen bir şekilde kümelenmeye başlayınca meslek liselerinde öğretmenlerin öğrencilerden beklentileri de düşmeye başladı. Eğitim ortamları çok daha dezavantajlı olmaya başladı. Bu, 2012 yılına kadar sürdü. Sektörlerle yaptığımız iş birlikleri sayesinde 28 Şubat sürecinin tersine çevirdik. Birçok mesleki ve teknik Anadolu lisesi yüzde 1'lik başarı diliminden öğrenci almaya başladı.

KOBİ'ler için şu anda en önemli ihtiyaç "çırak bulmak" olduğunu aktaran MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı da bu konuda hayata Millî Eğitim Bakanlığının başlattığı projeden bahsetti. Kalifiye eleman açığının yol açtığı olumsuzluklara değinen Asmalı "Ekonomik alanda karşımıza çıkan girişimcilik, ekonomik gelişme ve büyüme, kaliteli üretim, uluslararası rekabet gibi sorunların hepsinin temelinde kalifiye ara eleman açığı yatıyor. Türkiye'de mesleki eğitim ile ilgili dile getirilen sorunların çoğu ise mesleki eğitim merkezlerinin güçlendirilmesiyle çözülebilir. Mesleki eğitim altyapısının güçlendirilmesi ise genç işsizlik oranını düşürmek açısından önemli fırsatlar sunuyor. Bunun için mesleki eğitim merkezlerini hem işverenler hem de öğrenciler için cazip kılmamız gerekiyor" diye konuştu.

BAKAN ÖZER: MESLEK LİSELERİNİN ÜRETİM KAPASİTESİNDE MUHTEMELEN 2 MİLYAR BANDINI GEÇECEĞİZ

Milli Eğitim Bakanı Özer, meslek liselerinin üretim kapasitesine ilişkin, "Bu seneki hedefimizi Cumhurbaşkanımız açıkladı, 1,5 milyar. Sekiz ayda elde ettiğimiz gelir 1 milyar 75 milyon. 1,5 milyar değil, muhtemelen 2 milyar bandını geçeceğiz." dedi.

Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Planlama, Eğitim ve Kültür Komisyonu'nun koordinasyonunda, MÜSİAD Genel Merkezinde düzenlenen "Mesleki Eğitim ve İstihdam Çalıştayı"nda yaptığı konuşmada, 21. yüzyılda iş dünyasının beklediği becerilere sahip insan kaynağının yetiştirilmesinde en önemli görevlerin mesleki eğitimi tercih etmesi gerektiğini, bu nedenle tüm ülkelerin ciddi çalışmalar yaptığını anlattı. Türkiye'de katsayı uygulamasının hem imam hatip hem de meslek liselerinin uzun yıllar travma yaşamalarına ve başarılı öğrencilerin bu okulları 12 yıl boyunca tercih etmemelerine sebep olduğunu belirten Özer, 2012 yılına kadar yürürlükte kalan bu uygulamanın Türkiye'nin ciddi maliyetler ödemesine neden olduğunu söyledi.

Milli Eğitim Bakanlığı olarak mesleki eğitimde iki kanalı kullandıklarını, bunların meslek liseleri ve mesleki eğitim merkezleri olduğunu dile getiren Özer, mesleki ve teknik Anadolu liselerinde teorik eğitim verildiğini, mesleki eğitim merkezlerinde ise haftada bir gün okula, 4 gün işletmelerdeki gerçek iş ortamında eğitim alındığını kaydetti.

"ÖZEL SEKTÖRÜN MESLEKİ EĞİTİME YÖNELİMİ ARTTI"

Bakan Özer, 2012 yılında özel sektörün mesleki eğitime çekmek ve organize sanayi bölgelerinde (OSB) özel sektör tarafından mesleki eğitim okullarının kurulması için bir düzenleme yapıldığını, bu tarihe kadar özel sektörün mesleki eğitimdeki payının yüzde 0,75 civarında olduğunu aktardı.

Bu düzenlemenin ardından özel sektörün mesleki eğitime yöneliminin arttığını ancak istenilen düzeyde olmayınca hükümetin 2016'da bir düzenleme daha yaptığını ve bu teşvikin OSB'lerin dışına da yaygınlaştırıldığını belirten Özer, gelinen noktada özel sektörün mesleki eğitimdeki payının yüzde 7'ler civarına çıktığını ama istenilen düzeye ulaşmadığını söyledi. Bakan Özer, mesleki eğitimi güçlendirmek için katsayı uygulamasının kaldırılmasının ardından büyük bir çaba sarf

edildiğini ve iki kritik değişiklik yaptıklarını dile getirerek, birinci değişikliğin özel sektörün eğitimin tüm süreçlerine dahil edilmesinin olduğunu vurguladı.

"SEKTÖRÜN EN GÜÇLÜ TEMSİLCİLERİYLE İŞ BİRLİĞİ YAPILDI"

Bu kapsamda meslek liselerinde eğitim verdikleri tüm alanlarda sektörün en güçlü temsilcileriyle, TOBB, İTO, İSO, ATO, ASO, MÜSİAD, Savunma Sanayii Başkanlığı ve ASELSAN'la iş birlikleri yaptıklarını aktaran Özer, şöyle devam etti: "İlk etki şu oldu. Akademik olarak başarılı öğrenciler meslek lisesine döndüler. İlk kez ASELSAN Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, Teknopark İstanbul Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, Konya ASELSAN Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi Mesleki Teknik Anadolu Liseleri, en son kurduğumuz Demireren Medya Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, yüzde 1'lik veya yüzde 1'e yakın başan dilimlerinde öğrenci almaya başladı. Yani Ankara Fen Lisesi'ne gidecek puanı olan öğrenci, Ankara Fen Lisesi'ne gitmedi, ASELSAN Mesleki Teknik Anadolu Lisesi'ni tercih etti. Bu aslında bir kırılmaya işaret ediyordu. Yani sektörle birlikte güçlü altyapısı olan ve istihdam garantisi olan meslek liseleri inşa ederseniz alıcısı vardı."

Milli Eğitim Bakanı Özer, katsayı uygulamasından dolayı sosyoekonomik seviyesi en dezavantajlı olan ailelerin çocuklarının kümelendiği meslek liselerinde öğrencilere yaptıkları üretim kadar katkı payı vermek için okulların üretim kapasitelerini arttırdıklarını söyledi.

Türkiye'deki 3 bin 574 meslek lisesinde 54 farklı alanda 200 milyon lira bantında üretim olduğunu aktaran Özer, şunları kaydetti: "Hangi illerde, okullarda ne kadar üretim var diye baktık. İstanbul, Sakarya, Kocaeli, Bursa, İzmir, Afyon, Konya, Gaziantep gibi sektörün kümelendiği illerin hiçbirini ilk 20'de yoktu. Birinci Batman Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi çıktı. İl müdürlerimizle toplantı yaptık. 'Bu kapasiteyi nasıl artırabiliriz?' dedik. Orada bir il müdürümüz dedi ki, 'Meslek liselerindeki üretimden elde edilen gelirin

yüzde 15'i hazine payı olarak kesiliyor, bunun yüzde 1'e düşmesi lazım." Görüşmeler yaptık ve yüzde 1'e düşürdük. Bir anda meslek lisesinin üretim kapasitesi artmaya başladı. 2021 yılında 200 milyondan aldık, 1 milyar 162 milyonla kapattık. Bu seneki hedefimizi Cumhurbaşkanımız açıkladı, 1,5 milyar. Sekiz ayda elde ettiğimiz gelir 1 milyar 75 milyon. 1,5 milyar değil, muhtemelen 2 milyar bandını geçeceğiz."

Üretim kapasitesini arttıran bir den fazla amacı elde ettiklerini dile getiren Özer, "Aslında okullar üretim yapılan yerler, fabrikalar değil ama yaparak ve üreterek öğrenme en kalıcı öğrenmedir. Bir taraftan başarılı öğrenciler gelmeye başladı, bir taraftan yaparak ve üreterek öğrenme kapasitesi meslek liselerinde yaygınlaşmaya başladı." ifadelerini kullandı.

"50 MESLEK LİSESİNDE AR-GE MERKEZİ KURDUK"

Bakan Özer, meslek liselerinin üretim kapasitesini fikri mülkiyetle buluşturmak istediklerini belirterek, şu değerlendirmede bulundu: "Dünyadaki rekabete baktığımızda rekabetin ana odağını fikri mülkiyet ve sanai hakları oluşturmaktadır. Patent, faydalı model, marka, tasarım kapasitesi ve onun ticarileştirilmesi. Cumhurbaşkanımızın katılımlı altyapısı güçlü olan 50 meslek lisesinde AR-GE merkezi kurduk. 28 Şubat sürecinin harap hale getirmiş olduğu meslek liselerinden başarılı öğrencilerin geldiği, inovatif çalışmalar yapan bir meslek lisesine doğru yolculukta bu. Şu anda o sayı 55'e çıktı. Milli Eğitim Bakanlığının son 10 yılda 29 ürünün tescilini almışken, meslek liseleri 1000'e yakın patent, faydalı model

marka tasarım tescilli almaya başladılar. Bu kapasiteyi diğer okullarımızla bilim sanat merkezleriyle fen liseleriyle imam hatip liseleriyle buluşturmaya başladık. 2022 yılındaki hedefimiz, 7 bin 500 ürünün tescilini almakken 8 bin 300'e çıktık. Bunların 74 tanesi tescillendi."

Meslek liselerinin yurt dışına ihracat yapmaya başladığına dikkati çeken Özer, İstanbul Sanayi Odası (İSO) iş birliğiyle eğitim verdikleri lisede kağıt havlu üretilecek Fransa'ya ihracat yapıldığını, bunun yanında kağıt havlu makinesinin de aynı lisede üretildiğini kaydetti.

MESLEKİ EĞİTİM MERKEZLERİNE YÖNELİK 2 KRİTİK DEĞİŞİKLİK

Milli Eğitim Bakanı Özer, mesleki eğitim merkezlerinde eğitim görenlerin hafta bir gün okula, 4 gün de işletmeye gittiklerini ve gerçek iş ortamında eğitim aldıklarını, eğitim alınan alanda istihdam oranının yüzde 88 olduğunu, mezunlarının yüzde 75'inin eğitim aldıkları firmada çalışmaya devam ettiklerini anlattı.

Tüm sürecin 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'yla şekillendiğini aktaran Özer, sözlerini şöyle sürdürdü: "Buna göre mesleki eğitim merkezindeki tüm öğrencilere ayda asgari ücretin üçte biri kadar ücret ödeniyor. Bunu işveren ödiyor. Bunun bir kısmını devlet geri sübvansede ediyor. Çalışan sayısı 20'nin altındaysa üçte birini, üçte ikisini veriyor. 20'nin üzerindeyse bir kısmını veriyor. Üçüncü yılın sonunda öğrenci kalfa oluyor ama sertifikasyon değişmesine rağmen asgari ücretin üçte birini almaya devam ediyor. Kovid-19 salgını günleriydi. Dedik ki, 'Burada

başka bir şey yapmamız lazım.' Hem işveren için hem de öğrenci için cazip mekanizma, mesleki eğitimi aslında kilit ifadesi bu. Sektörün ve oraya gidecek genci aynı anda memnun eden bir mekanizma, bir çözüm üretmediğimiz müddetçe mesleki eğitimdeki projelerin sürdürülebilirliği asla olmaz. İki kritik değişikliği yapalım istedik. Özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler Kovid-19 salgınından sonra ekonomik sıkıntılar çekmeye başladılar. İşveren o asgari ücretin üçte birlik kısmını tamamen devlet olarak üzerimize alalım dedik. İkincisi, üç yıllık çırak kalfa olduğu zaman asgari ücretin üçte biri kadar para almaya devam etmesin, onu asgari ücretin yansına çıkartalım. Aynı zamanda iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı da sigortalayalım.

25 Aralık 2021 kanun değişikliği Meclis'ten geçti. Cumhurbaşkanımız onayladı. Resmi Gazete'de yayımlandı."

Bakan Özer, 25 Aralık 2021'de Türkiye'deki çırak kalfa sayısının 159 bin olduğunu belirterek, "Bugün 820 bin. Yıl sonu hedefimiz, 1 milyon gencimizi mesleki eğitim merkezleriyle buluşturmak. Ben inanıyorum ki kasım ayında 1 milyonu bulacağız ve aralık ayında 1 milyonu da geçeceğiz. Bir yıl gibi kısa sürede 150 binlerde çan çekişen bir mesleki eğitim sisteminden 1 milyon çırakın kalfanın olduğu bir mesleki eğitim sistemine doğru evrilmiş olduk." ifadelerini kullandı.

Konuşmasının ardından Bakan Özer'e, MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı tarafından Özer adına bir yetimin 6 aylık giderlerinin karşılanmasına dair bağış belgesi takdim edildi. Özer, hediyeyle çok kıymetli bulduğunu ifade ederek, Asmalı'ya teşekkür etti.

İSO'dan Sürdürülebilir Gelecek Raporu

İSO "Sürdürülebilirlik Raporu"nu açıkladı. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, pandemi ve sonrasında yaşanan gelişmelerin hayatımızın her alanında alışkanlıklarımızın gözden geçirilerek sürdürülebilirlik yaklaşımına uygun biçimde değişmesi gerektiğine dikkat çekti, "Tüm paydaşlarımızı da harekete geçmeye davet ediyoruz" dedi. **7'de**

İSO, 'Sürdürülebilirlik Raporu'nu açıkladı

SÜRDÜRÜLEBİLİR üretim anlayışını 2021 yılında en önemli odak noktalarından biri olarak açıklayan ve benimseyen **İstanbul Sanayi Odası (İSO)**, bu kapsamda yürüttüğü çalışmalara yönelik ilk "Sürdürülebilirlik Raporu"nu açıkladı. **İSO** açıklamasına göre, Oda'nın tüm paydaşları ve kamuoyunun bilgisine sunduğu rapor, 1 Ocak-31 Aralık 2021'de **İSO**'nun yönetim merkezi olan Odakule, iki temsilciliği (Yenibosna ve İMES) ve iki hizmet biriminde (Tuzla ve Hadımköy) yürütülen sürdürülebilirlik faaliyetlerini kapsıyor. Raporda, bu faaliyetlerin çevresel, toplumsal ve ekonomik etkilerinin yanı sıra hedefler de yer alıyor.

Açıklamada görüşlerine yer verilen **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, salgın ve sonrasında yaşanan gelişmelerin hayatın her alanında alışkanlıkların gözden geçirilerek sürdürülebilirlik yaklaşımına uygun biçimde değişmesi gerektiğini belirtti.

Istanbul Sanayi Odası, 'Sürdürülebilirlik Raporu'nu yayımladı

İSO Başkanı Bahçivan raporla ilgili olarak yaptığı değerlendirmede, "Paydaşlarımızı sürdürülebilir gelecek için harekete geçmeye davet ediyoruz" dedi.

Sürdürülebilir üretim anlayışını 2021 yılında en önemli odak noktalarından biri olarak açıklayan **Istanbul Sanayi Odası (İSO)**, bu kapsamda yürüttüğü çalışmalara yönelik ilk "Sürdürülebilirlik Raporu"nu açıkladı. **İSO**'nun geçen yıl açıkladığı sürdürülebilirlik vizyonu doğrultusunda hazırlanan rapor, aynı zamanda Türkiye'deki **sanayi** odaları arasında ilk olma özelliği de taşıyor. **İSO**'nun tüm paydaşları ve kamuoyunun bilgisine sunduğu rapor, 1 Ocak-31 Aralık 2021 tarihleri arasında **İSO**'nun yönetim merkezi olan Odakule, iki temsilciliği (Yenibosna ve İMES) ve iki hizmet biriminde (Tuzla ve Hadımköy) yürütülen sürdürülebilirlik faaliyetlerini kapsıyor. Raporda, bu faaliyetlerin çevresel, toplumsal ve ekonomik etkilerinin yanı sıra hedefler de yer alıyor.

Teknoloji odaklı üretimin önemi artıyor

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, pandemi ve sonrasında yaşanan gelişmelerin hayatımızın her alanında alışkanlıklarımızın gözden geçirilerek sürdürülebilirlik yaklaşımına uygun biçimde değişmesi gerektiğine dikkat çekti. Bu doğrultuda özellikle teknoloji odaklı üretimin önemi artarken küresel anlamda rekabetçi olabilmek için **sanayinin** daha yeşil, daha dögüsel ve daha dijital olmasının bir gereklilik halini aldığını vurgulayan Bahçivan sürdürülebilirlik raporu çalışmalarını hakkında şu bilgileri verdi: "**İSO** olarak 2021'de hayata geçirdiğimiz **İSO** Sürdürülebilirlik Vizyonu" doğrultusunda sürdürülebilirlik çalışmalarımızda beş tematik alana

odaklandık. Organizasyon yapımızda da bir değişikliğe giderek **İSO** Sürdürülebilirlik ve Koordinasyon Birimi'ni hayata geçirdiğimiz 2021'de, belirlediğimiz bu alanlarda çeşitli faaliyetler, farkındalık çalışmaları yürüttük ve eğitimler düzenledik. 2021 yılındaki tüm çalışmalarımızı "Değişimin adı: Sürdürülebilir Üretim" teması çerçevesinde bir rapor halinde kamuoyu ile paylaşıyoruz. Ülkemiz **sanayisinin** etkili ve güçlü bir paydaşı olarak toplumsal ve çevresel sorumluluklarımızın bilinci ve sürdürülebilirlik konusunda öncü rol oynama kararlılığı ile çalışmalarımıza önümüzdeki dönemde de devam edeceğiz. Tüm paydaşlarımızı da sürdürülebilir bir gelecek için hiç vakit kaybetmeden harekete geçmeye davet ediyoruz."

5 tematik alana odaklandı

Türkiye **sanayisinin** üretim kabiliyetini artırmak ve ülke ekonomisine katkı sağlamak hedefiyle çalışmalar yürüten **İSO**, 2021'de sürdürülebilirlik vizyonunu "**Sanayi** şirketlerimizin, küresel değer zincirinde yüksek katma değer üretmelerine ve rekabetçi sürdürülebilirlik yetkinliklerini arttırmalarına destek olmak" olarak açıkladı. Güncellenen organizasyon yapısına sürdürülebilirliği de dahil ederek bu konuda yol gösterici çalışmalar yürüten **İSO**, bu çerçevede İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir **Sanayi**, Dögüsel Ekonomi, İşin Geleceği, Güvenli Çalışma Ortamı ve Sürdürülebilir Finans olmak üzere beş tematik alana odaklandı.

İSO, 'Sürdürülebilirlik Raporu'nu açıkladı

SÜRDÜRÜLEBİLİR üretim anlayışını 2021 yılında en önemli odak noktalarından biri olarak açıklayan ve benimseyen **İstanbul Sanayi Odası (İSO)**, bu kapsamda yürüttüğü çalışmalara yönelik ilk "Sürdürülebilirlik Raporu"nu açıkladı.

İSO açıklamasına göre, Oda'nın tüm paydaşları ve kamuoyunun bilgisine sunduğu rapor, 1 Ocak-31 Aralık 2021'de İSO'nun yönetim merkezi olan Odakule, iki temsilciliği (Yenibosna ve İMES) ve iki hizmet biriminde (Tuzla ve Hadımköy) yürütülen sürdürülebilirlik faaliyetlerini kapsıyor. Rapor, bu faaliyetlerin çevresel, toplumsal ve ekonomik etkilerinin yanı sıra hedefler de yer alıyor.

Açıklamada görüşlerine yer verilen İSO Yönetim

Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, salgın ve sonrasında yaşanan gelişmelerin hayatın her alanında alışkanlıkların gözden geçirilerek sürdürülebilirlik yaklaşımına uygun biçimde değişmesi gerektiğini belirtti. Bahçivan, bu doğrultuda özellikle teknoloji odaklı üretimin önemi artarken küresel anlamda rekabetçi olabilmek için **sanayinin** daha yeşil, daha dögüsel ve daha dijital olmasının bir gereklilik halini aldığını aktardı. Güncellenen organizasyon yapısına sürdürülebilirliği de dahil ederek bu konuda yol gösterici çalışmalar yürüten İSO, bu çerçevede "İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir **Sanayi**", "Dögüsel Ekonomi", "İşin Geleceği", "Güvenli Çalışma Ortamı" ve "Sürdürülebilir Finans" olmak üzere 5 tematik alana odaklandı. AA

ENFLASYON NE KADAR GERÇEK?

Türkiye İstatistik Kurumu - TÜİK Eylül 2022 enflasyonunu açıkladı. Buna göre aylık fiyat artışı %3,08 ve yıllık fiyat artışı da %83,45 oldu.

TÜİK'in açıkladığı enflasyon resmi veri olduğundan hem kamuda hem de özel sektörde temel belirleyici oran kabul görmektedir.

Enflasyonun belirleyici oldu-

İbrahim KAHVECİ

KARAR

ğu en önemli unsur ise ücretlerin bu enflasyon çerçevesinde oluşmasıdır.

O nedenle enflasyonun gerçekliği daha yakından takip edilmek zorundadır.

***

TÜİK genel enflasyonu yıllık bazda %83,45 olarak açıklarken gıda enflasyonunu ise %92,37 olarak açıklamıştır.

Aşağıda gıda sektöründe tüketici (TÜFE) ve üretici (ÜFE) fiyat artışları grafiğini göreceksiniz. Bu grafikte ilginç bir şey var: Yeni Ekonomi Modelinin başlaması ile ilginç şekilde üreticilerde yaşanan gıda fiyat artışı tüketicilere yansıtılmamış görünüyor.

ÜFE-Gıda ile TÜFE-Gıda arasında her ay artan şekilde fark oluşuyor.

Eylül ayı itibarı ile bu fark %26,1'e ulaşmış durumda. Veya şöyle izah edelim: Eğer gıda sektöründe eskiden olduğu gibi aynı seyirde fiyatlar artsaydı TÜFE-Gıda enflasyonu %92,37 yerine %142,60 olacaktı.

Gerçek enflasyon ve gıda fiyatları karşılaştırmasını bir de Türk-İş'in açıkladığı "açlık ve yoksulluk sınırı" verisinden gözlemliyoruz. Buna göre mutfak enflasyonu son bir yılda %130,01 artış göstermiştir.

Aslında Türk-İş verisi ve TÜİK-ÜFE verisi birbiri ile oldukça uyumlu gerçekleşirken ne hikmetse TÜİK-TÜFE'ye bu yansımamış.

İşin bir de İstanbul enflasyonu var. İstanbul Ticaret Odası "Geçinme Endeksi"ne göre İstanbul'da son bir yılda genel fiyat artışı %107,42 olurken gıda

fiyat artışı da %113,23 olarak gerçekleşti.

***

TÜİK'in açıkladığı gıda fiyat endeksi nedense diğer ölçümlere göre en düşük kalmaktadır. Oysa bu yıla kadar genellikle TÜİK gıda fiyatları üzerinde çok fazla tartışma yaşanmazdı. Ama sanırım artık bu durumu da kaybetmiş olduk.

Zaten bugüne kadar çok fazla fark etmeyen İTO ve TÜİK ölçümlerinde de farkın 107,42'ye 83,45 olması bir şeyler ifade ediyor olmalı.

Bir ülkede fiyat değişimleri bu kadar keskin fark göstermemeli... Veya göstermez.

YOKSULLUK - İŞSİZLİK VE VAATLER

Enflasyon düşecek ücretler artacak...mı...

Evet ücretler artacak çünkü Türkiye'de çalışmak demek sadece açlığı gidermek demek oldu.

Sıkça tekrarlıyorum: Köleler bile beslenme ve barınmaya çalışıyordu ama şimdi ülkemizde çalışanlar sadece açlığa çalışıyor. Kölelerin bile barınma hakkı vardı ama bizim çalışanlarda o da yok. Çünkü ortalama ücret ile açlık sınırı eşitlendi...(Haziran 2022 verisi)

***

Yoksulluk ve işsizlik konusunda da bir perde daha açılıyor. Temmuz ayında bayram tatili diye sanayi üretimi düştü ama tam 694 bin kişi de işten çıkarıldı. Yani sanayi üretimindeki düşüş öyle bayram tatilinden gelmedi.

Dış talep FED ve ECB'nin faiz artırımları ile yavaştan azalıyor. Bizim ekonomiyi ayakta tutan ana damar zaten dış talepten geliyordu.

Şimdi bakalım ne yapacağız?

İstanbul Sanayi Odası-İSO imalat sanayi PMI Endeksini açıkladı. Durum hiç iç açıcı değil... Rakamlar diyor ki: "Kıtlık talep koşulları ve enflasyonist baskılar, eylül ayında hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlamaya yol açan temel faktörler oldu."

Yani işler iyi değil...

MÜSİAD'dan Mesleki Eğitim ve İstihdam Çalıştayı

MÜSTAKİL Sanayici ve İşadamları Demegi (MÜSİAD) Planlama, Eğitim ve Kültür Komisyonu'nun koordinasyonunda, Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in katılımıyla derneğin genel merkezinde düzenlenen Mesleki Eğitim ve İstihdam Çalıştayı düzenlendi.

Etkinliğin açılışında konuşan Asmalı, nitelikli iş gücünün geliştirilmesine katma değer sağlayabilme misyonuyla ilerlediklerini ve bu çerçevede mesleki eğitimleri yaygınlaştıracak sürdürülebilir projeler geliştirdiklerini söyledi. Asmalı, üretim odaklı her sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara eleman ihtiyacının giderilmesi için vatandaşların, mesleki ve teknik eğitimlere yönelmelerinin büyük önem arz ettiğini kaydederek, "Eğitim bizim için her sahada ve her ölçekte milli bir davadır." diye konuştu. KOBİ'ler için şu anda en önemli ihtiyacı "çırak bulmak" olduğunu aktaran Asmalı, bu konuda hayata Milli Eğitim Bakanlığı'nın başlattığı projeden bahsetti.

'MESLEKİ EĞİTİM MERKEZLERİNİ CAZİP KILMALIYIZ'

Kalifiye eleman açığının yol açtığı olumsuzluklara değinen Asmalı, şöyle konuştu: "Ekonomik alanda karşımıza çıkan girişimcilik, ekonomik gelişme ve büyüme, kaliteli üretim, uluslararası rekabet gibi sorunların hepsinin temelinde kalifiye ara eleman açığı yatıyor. Türkiye'de mesleki eğitim ile ilgili dile getirilen sorunların çoğu ise mesleki eğitim merkezlerinin güçlendirilmesiyle çözülebilir. Mesleki eğitim altyapısının güçlendirilmesi ise genç işsizlik oranını düşürmek açısından önemli fırsatlar sunuyor. Bunun için mesleki eğitim merkez-

lerini hem işverenler hem de öğrenciler için cazip kılmamız gerekiyor."

'YETİŞMİŞ İNSAN GÜCÜ ÜRETİMİN ÖNÜNÜ AÇACAK'

Asmalı, kaliteli iş gücüne duyulan ihtiyacı hızla artmasının mesleki ve teknik eğitimi zorunlu kıldığını kaydetti. Asmalı, yetişmiş insan gücünün etkili biçimde kullanılabilmesinin hemen her sektörde katma değerli üretimin önünü açacağını vurguladı. Asmalı, donanımlı gençlerle geleceğe yön verme hedefiyle ilerlediklerini, Mesleki Eğitim AB

Erasmus Akreditasyon Programı bünyesinde mesleki eğitimde akreditasyon alan 3 kurumdan birisi olduklarını anlattı. Akreditasyon programının eğitim sektörüne farklı bir soluk getireceğini aktaran Asmalı, bu kapsamda İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İstanbul Sanayi Odası ile büyük bir sinerji içerisinde çalışacaklarını söyledi. Asmalı, "Üretim odaklı sektörlerimiz, sanayi 4.0 vizyonu ile şekillenen teknolojik atılımımız, yapay zeka, artırılmış gerçeklik, büyük veri, sanal gerçeklik gibi ileri teknolojileri merkeze alan girişimci ve yatırımcılarımız, nitelikli ve eğitilmiş genç-

lerimizden oluşan istihdam gücümüzle çok daha aydınlık bir geleceğe ilerliyoruz. Bu kapsamda bu yıl Ticari Diploması Atölyemizi de faaliyete geçireceğiz." ifadelerini kullandı.

'TRAJİK BİR DURUM'

MÜSİAD Planlama, Eğitim ve Kültür Komisyonu Başkanı Savaş Yılmaz da Türkiye'deki genç işsizliğin yüksek olduğuna işaret ederek şu açıklamalarda bulundu:

"Eğitilmiş işsizliğin eğitimsiz işsizlikten yüksek olması trajik bir durum. Yani okuma yazma bilmeyenlerin işsizlik oranı maalesef ülkemizde üniversite mezunu işsizlik oranından daha düşük. O zaman şöyle bir sorun veya yol önümüze çıkıyor: Eğitim ile istihdam arasındaki ilişkiyi kuwetlendirme yolu. Burada hem kamu kurumlarına hem de iş dünyası üzerine düşen bazı sorumluluklar var. Biz **MÜSİAD** olarak bu alandaki sorumluluğumuzun ve görevlerimizin farkındayız. İstanbul özelinde yaptığımız meslek liselerine hamilik ve ahilik kültürünün yaygınlaşması ile ilgili girişimleri tüm Türkiye'ye yaymak istiyoruz." ■ İSTANBUL - AA

MİLLİ Eğitim Bakanı Mahmut Özer çalıştaydaki konuşmasında 21. yüzyılda iş dünyasının beklediği becerilere sahip insan kaynağının yetiştirilebilmesi için başarılı öğrencilerin mesleki eğitimi tercih etmesi gerektiğini, bu nedenle tüm ülkelerin ciddi çalışmalar yaptığını anlattı. Özer, gelinen noktada özel sektörün mesleki eğitimdeki payının yüzde 7'ler civarına çıktığını ama istenilen düzeye ulaşmadığını söyledi. Bakan Özer, iki kritik değişiklik yaptıklarını dile getirerek, birinci de-

Hedef 1 milyon çırak

ğişikliğinin özel sektörün eğitimin tüm süreçlerine dahil edilmesi olduğunu vurguladı. Bakan Özer, mesleki eğitim merkezlerinde eğitim görenlerin hafta bir gün okula, 4 gün de işletmeye gittiklerini ve gerçek iş ortamında eğitim aldıklarını, eğitim alınan alanda istihdam oranının yüzde 88 olduğunu, mezunların yüzde 75'inin eğitim aldıkları firmada çalışmaya devam ettiklerini anlattı.

Bakan Özer, 25 Aralık 2021'de Türkiye'deki çırak kalfa sayısının 159 bin olduğunu belirterek, "Bugün 820 bin. Yıl sonu hedefimiz, 1 milyon gencimizi meslek eğitim merkezleriyle buluşturmak. Ben inanıyorum ki kasım ayında 1 milyonu bulacağız ve aralık ayında 1 milyonu da geçeceğiz. Bir yıl gibi kısa sürede 150 binlerde can çekişen bir mesleki eğitim sisteminden 1 milyon çırakın kalfanın olduğu bir mesleki eğitim sistemine doğru evrilmiş olduk." ifadelerini kullandı.

Türkiye İmalat PMI Eylül'de 46,9 oldu

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Eylül 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI üst üste yedinci ay eşik değer 50'nin altında kalarak imalat sektörünün performansında bozulmanın sürdüğünü göster-

di. Ağustos ayında 47,4 olan PMI Eylül'de 46,9'a geriledi ve yavaşlamanın üçüncü çeyrek sonunda daha belirgin hale geldiğine işaret etti.

EKOVAZYON
Ahmet
KIZILYAR

dataposta6746@gmail.com

EKONOMİDE GÜN İŞİĞINDAKİ GERÇEKLER

İktisadi açıdan meydana gelen son gelişmelere bakıldığında; **Istanbul Sanayi Odası** ve S&P Global'den elde edilen son PMI anket verileri Türk imalat sektöründe ivme kaybının sürdüğüne işaret ederken; üretim, yeni siparişler ve satın alma faaliyetlerinin tümünde yavaşlama gözlemleniyor. Bu kap samda manşet PMI, üst üste yedinci ay eşik değer 50'nin altında kalarak imalat sektörünün performansında bozulmanın sürdüğünü göstermesi pek de iyi ye işaret etmiyor. Bir önceki ay olan Ağustos ayında 47,4 olan PMI Eylül'de 46,9'a geriledi ve yavaşlamanın üçüncü çeyrek sonunda daha belirgin hale geldiğine işaret etmesi de gelişmelerin teyidi mahiyetinde görünüyor. Hal böyle iken, iş yüklerindeki potansiyel hafifleme firmaların istihdamı azaltmasını yol açtı ve böylece Haziran 2020'den itibaren devam eden istihdam artış eğilimi kesintiye uğramış oldu. Önümüzdeki yıl sonuna kadar olan aylar itibarıyla bu yöndeki işsizlik rakamlarında meydana gelebilecek olası artışlar pek de sürpriz olamayacak gibi gözüküyor.

Diğer taraftan da en temel girdilerden elektrik, doğal gaz ve akaryakıt çerçevesindeki benzin ve motorine yapılan sürekli zamlar girdi fiyatlarında yukarı yönlü baskı oluşturması, maliyet artışlarının devamlı olmasına yol açarken, çift rakamda artışını sürdüren yüksek enflasyonun hızla hiperenflasyona doğru yol almasına neden oluyor. Her ne kadar siyasi otorite ta rafından ocak ayından itibaren fiyatlarda aşağı yönlü bir düşme hareketinden bahsediliyorsa da; asıl sıkın tü üretime ait temel girdilerdeki maliyet artışları dur durulamadığı sürece bu zor virajın geçilmesi oldukça çamaşaklık gözüküyor. Çünkü girdi maliyetlerinde ki artış bir türlü hız kesmiyor. Anket katılımcılarından gelen bildirimlere göre, kırılğan talep koşulları ve enflasyonist baskılar Eylül ayında hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlamaya yol açan temel faktörler oldu. Toplam yeni siparişler aylık bazda son bir yıl boyunca hız kaybederken üretimde ise yavaşlama eğilimi on ayı geride bıraktı.

Öte yandan da yeni ihracat siparişlerinde ise özellikle enerji krizinin geldiği noktada Avrupa'da kaynaklanan talep zayıflığına bağlı olarak düşüş gözlenmesi mevcut durumu daha da güçleştiriyor. Küresel girdi fiyatları maliyetlerde keskin artışlara yol açarken birçok firma doğal gaz ve elektrik başta olmak üzere enerji fiyatlarındaki yükselişin enflasyonda belirleyici olduğunu belirtiyor. Bu anlamda anket katılımcılarına göre ham madde maliyetlerindeki göreceli artış ve liradaki değer kaybı da tüm girdi maliyetlerindeki artışlarda oldukça etkili oldu. Çok tabii olarak tüm girdi maliyetlerindeki bu artışlarla desteklenen piyasa girdi fiyatlarındaki yükseliş trendinin alıcı lara da yansımalarıyla nihai ürün fiyatlarında da artışlara neden oldu.

Sonuç olarak, piyasalarda iki yönlü olarak göze çarpan gelişmeler kapsamında; talepteki meydana gelen geri çekilme ve fiyat gelişmeleri; girdi alımları ile stoklarda düşüş yaşanmasına neden olurken; diğer yandan da siparişlerdeki zayıflık dolayısıyla satılmamış ürün miktarının artması, firmaların nihai ürün stoklarında da yükselişe yol açtı. Üretim sonrası stoklar üst üste beşinci ay artış göstererek bir anda 2012 yılından bu yana son on yılın zirvesine çıktı. Mevcut gelişmeler konusunda Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker; "Hem iç piyasada hem de yurt dışında (özellikle Avrupa) devam eden zorlu talep koşulları nedeniyle Eylül ayı PMI verileri Türk imalatçıları açısından pek olumlu bir tablo sunmadı.

Yeni siparişlerde devam eden yavaşlama istihdamı etkiledi ve firmalar salgının ilk dalgasından bu yana ilk kez çalışan sayısını azalttı. İmalatçıların nihai ürün stoklarında süregelen artış, üretimin önümüzdeki aylarda zayıf seyredebileceğine işaret ediyor. Analizine bakılırsa; küresel tedarik zincirindeki bozulmalar sonrası yaşanan toparlanma gayretleri halen de vâm etse bile küresel enerji fiyatlarındaki arz-talep dengesini bozulmasından kaynaklı artışların sürmesi sebebiyle girdi maliyetlerindeki artışların küresel enflasyonu arttırmayı sürdüreceği görülüyor ki bundan en fazla etkilenen kesim de gelişmekte olan ülkeler olacak.

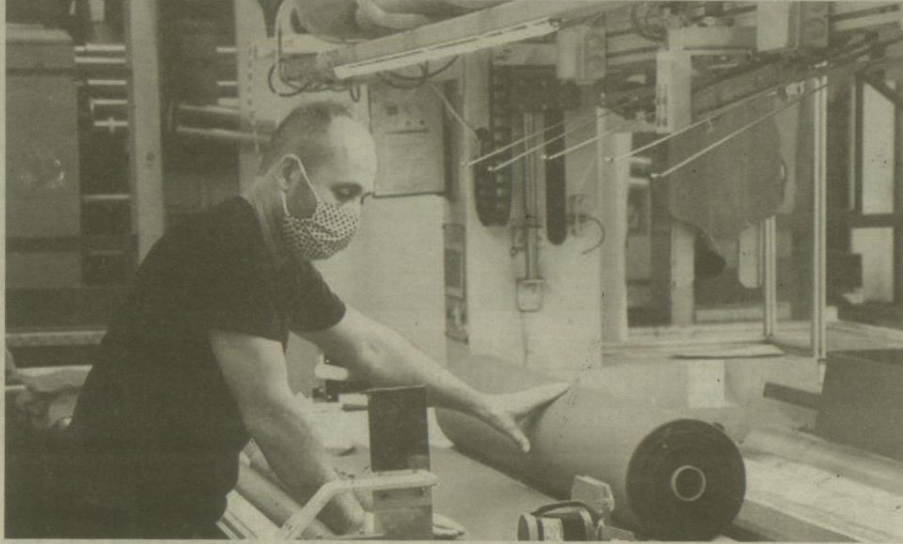
Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, Eylül'de 46,9'a geriledi ve yavaşlamanın üçüncü çeyrek sonunda daha belirgin hale geldiğine işaret etti

İmalatta daralma 7. ayında

Daralma 7. ayda da devam ederken kırılgan talep koşulları ve enflasyonist baskılar, Eylül ayında hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlamaya yol açan temel faktörler oldu.

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Eylül 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI üst üste yedinci ay eşik değer 50'nin altında kalarak imalat sektörünün performansında bozulmanın sürdüğünü gösterdi. Ağustos ayında 47,4 olan PMI eylülde 46,9'a geriledi ve yavaşlamanın üçüncü çeyrek sonunda daha belirgin hale geldiğine işaret etti.

Anket katılımcılarından gelen bildirimlere göre, kırılgan talep koşulları ve enflasyonist baskılar Eylül ayında hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlamaya yol açan temel faktörler oldu. Toplam yeni siparişler aylık bazda son bir yıl boyunca hız kaybederken, üretimde ise

yavaşlama eğilimi 10 ayı geride bıraktı. Yeni ihracat siparişlerinde ise özellikle Avrupa'dan kaynaklanan talep zayıflığına bağlı olarak düşüş gözlemlendi.

Eylül ayında iş yükündeki hafifleme ve gönüllü istifalara bağlı olarak istihdam son 28 ayda ilk kez azalma

kaydetti. Talepteki geri çekilme ve fiyat gelişmeleri ise girdi alımları ve girdi stoklarında düşüş yaşanmasına neden oldu.

Üretim zayıflayacağına işaret
Öte yandan, yeni siparişlerdeki zayıflık dolayısıyla sa-

tılmamış ürün miktarının artması, firmaların nihai ürün stoklarında da yükselişe yol açtı. Üretim sonrası stoklar üst üste beşinci ay artış gösterdi ve söz konusu artış Şubat 2012'den beri en yüksek hızda ölçüldü.

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket veri-

leri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Hem iç piyasada hem de yurt dışında (özellikle Avrupa) devam eden zorlu talep koşulları nedeniyle eylül ayı PMI verileri Türk

imalatçıları açısından pek olumlu bir tablo sunmadı. Yeni siparişlerde devam eden yavaşlama istihdamı etkiledi ve firmalar salgının ilk dalgasından bu yana ilk kez çalışan sayısını azalttı. İmalatçıların nihai ürün stoklarında süregelen artış, üretimin önümüzdeki aylarda zayıf seyredebileceğine işaret ediyor."

İstihdam 28 ayda ilk kez azaldı

Girdi maliyetleri keskin şekilde artmaya devam ederken, birçok firma doğal gaz ve elektrik başta olmak üzere enerji fiyatlarındaki yükselişin enflasyonda belirleyici olduğunu ifade etti. Yine anket katılımcılarına göre ham madde maliyetlerindeki artış ve liradaki değer kaybı da girdi fiyatlarının yükselmesinde etkili oldu. Enflasyon ağustos ayına göre hızlanmasına rağmen Covid-19 salgınının ilk dalgasından bu yana ikinci en düşük düzeyde kaydedildi. Benzer bir tablo, firmaların maliyet artışlarını alıcılara yansıtması nedeniyle nihai ürün fiyatlarında da gözlemlendi.